



**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,  
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In  
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

**Fargna, Francesco de**

**Romæ, MDCCXVIII**

Casus III. Argumentum. Consensus Episcopi, an requiratur in fundatione,  
constructione, àt dotatione Cappellaniarum merè Laicalium, necnon  
Hospitalis, àt Collegii ad effectum acquirendi in eis ...

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

docent *Card. de Luc. de jurepat. disc. 55. num. 10. Adden. ad Buratt. decis. 1. nu. 26. Rot. in Aquen. jurispatronatus 7. Novembris 1601. coram Cardinali Lancellotto impress. apud Marchesan. de commiss. par. 1. pag. 454. contrarium tamen tuetur Salgad. labyrinth. Credit. tom. 4. de libert. Benefic. & Capell. recup. art. 13. inter cætera motus ea ratione, quia non obstantibus præsentationibus, & institutionibus factis potest Episcopus quodcumque agere de libertate beneficii; Si autem ex admissione præsentationum, & ex institutionibus tacite induceretur supradictus consensus; non posse Episcopus, de hac libertate amplius agere; igitur ex illis tacite non inducitur dictus consensus. Nec acquiritur proprietas jurispatronatus, quamvis acquiratur quasi possessio præsentandi; concludit tamen præfatos Doctores esse intelligendos quando admissionem præsentationum præcessit plena causæ cognitio super ipsa jurispatronatus existentia.*

- 6 In ordine ad tertium, indubitata est Doctorum opinio, quod Episcopus compelli possit ad consentiendum si sine justa causa nolit consentire tum per Archiepiscopum, tum per Pontificem, *Abb. conf. 59. num. 3. Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 1. quest. 2. art. 16. & seq. Amostaz. de Caus. piis lib. 5. cap. 5. n. 39.*
- 7 Denique ad quartum respondeo; quod Abbas, & quilibet alius Prælati inferior potest præstare hujusmodi consensum, & vigore illius acquirere Juspatronatus in Ecclesia, dummodo habeat Jurisdictionem Episcopalem, seu Diocesanam. *Abb. conf. 59. num. 3. S. Tertio principaliter, Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 1. q. 2. art. 14. Garz. de benef. par. 5. cap. 9. num. 71. Amostaz. de caus. piis lib. 5. cap. 5. num. 38. Tamburin. de Jur. Abbat. disp. 9. quest. 21. nu. 3. Rot. decis. 85. par. 2. divers.*
- 8 Vicarius Generalis Episcopi potest præstare huiusmodi consensum, dummodo habeat ab Episcopo speciale mandatum, secus si habeat solum generale mandatum, quia præstare hujusmodi consensum est de majoribus, quæ non transeunt cum generali mandato, *Calderin. de offic. Vicar. conf. 3. Garz. de benef. par. 5. cap. 9. num. 75. Vivian. de jurepat. par. 1. lib. 2. cap. 1. nu. 10. Gratian. discept. 303. num. 12. Amostaz. de*

*caus. piis lib. 5. cap. 5. num. 36. Card. de Luc. de jurepat. disc. 55. num. 5. At si Vicarius absque dicto speciali mandato erigeret beneficium cum reservatione Jurispatronatus; talis erectio, & reservatio sustineretur, si Episcopus eam approbaret, & ratificaret. Rot. decis. 865. num. 3. & 4. coram Ubald.*

- 9 Capitulum sede vacante potest præstare hujusmodi consensum, quia succedit Episcopo in jurisdictionalibus. *Calderin. conf. 3. de jurepat. Garz. ubi supra num. 79. Vivian. ubi supra num. 15.*

### ARGUMENTUM.

Consensus Episcopi an requiratur in fundatione, constructione, aut dotatione Cappellaniarum merè laicalium, necnon Hospitalis, aut Collegii ad effectum acquirendi in eis Juspatronatus, seu jus præsentandi?

### SUMMARIUM.

- 1 Dignitates in Cathedralibus an, & quando possint admittere, & acceptare fundationes Missarum, & Anniversariorum absque consensu Capituli; & num. 5.
- 2 Fundatio Cappellaniæ merè laicalis, seu legati Missarum adimplendi per Regularem in Ecclesia Seculari absque hujus Rectoris consensu est nulla.
- 3 Ad effectum acquirendi Juspatronatus, seu jus nominandi in Cappellaniis, Hospitali, aut Collegio merè laicalibus non requiritur consensus Episcopi.
- 4 In erectione Cappelle, aut Oratorii an sint servanda solemnia præscripta in Can. Nullus, & Can. Nemo de consecrat. dist. 1. ad effectum, ut ibi celebrari possint Missæ?

### CASUS III.

Ordinavit quidam pius Testator in ejus postremis tabulis celebrationem Missæ quotidianæ, seu Cappellaniam merè laicalem cum onere Missarum in quadam Cappella erecta prope Ecclesiam Cathedrali de hujus dominio cum solo consensu Præpositi ejusdem Cathedralis, dissentiente irrationabiliter tamen Capitu-

lo, referavitque jus nominandi Cappellanum favore suorum Consanguineorum irrequifito penitus Epifcopo; Quæritur an fundatio hujusmodi Cappellaniæ merè laicalis cum refervatione juris nominandi absque confensu Epifcopi facta fustineatur.

Respondendum videtur negativè, non solum quia hæc fundatio Cappellaniæ, & refervatio juris nominandi Cappellanum fuit facta à Testatore absque confensu Epifcopi vigore hujus Canonis omninò requifito; verum etiam quia ipsa Cappellaniæ merè laicalis, seu legatum Missarum adimpleri non potest in præfata Cappella quoniam hæc erecta fuit absque solemnitatibus requifitis, & præscriptis in *Canon. nullus*, & *Can. nemo de consecrat. distinct. 1.* Et etiam quia fundatio ejusdem Cappellaniæ, seu legati Missarum fuit acceptata, & admiffa à solo Præposito absque confensu Capituli; adeòque ipsa est nulla, quia cum supradicta Cappella fit de dominio Cathedralis, seu Capituli, ad hoc spectat admiffio foundationum Missarum, Anniverfariorum, & exercitium omnium, & quorumcumque actuum respicientium Ecclesiæ regimen, & gubernium, & non poterat Præpositus absque copulativo assensu, & permissione ipsius Capituli ad actum acceptationis devenire, ad *Text. in cap. relatum de testam.*, & *cap. cum omnes de consit.* & *in cap. novit & cap. quanto de his quæ fiunt à Prælat. sine confensu Capituli*, *Pignattell. consult. 49. nu. 2. tom. 6.* & *consult. 86. num. 3. tom. 9. Tondut. quæst. benef. tom. 1. cap. 1. num. 9.* & alii quos refert, & sequitur *Rot. in Gerunden. foundationum 24. Januar. 1701. S. Fundamentalis coram R.P.D. Lancetta.*

2 Eodem modo, quo esset nulla fundatio Cappellaniæ merè laicalis, seu legati Missarum adimplendi per Cappellanum Regularem in Ecclesia Sæculari absque hujus Rectoris confensu, cum ad effectum, ut Regularibus licitum fit in Ecclesia Sæculari celebrare, requiratur confensus Rectoris, prout è converfo opus fit sæcularibus licentia superioris, ut valeant in Ecclesia Regularium celebrare. *Calderin. conf. 28. de regul. Barbof. in summ. Apostolic. decis. 474. num. 14. & decis. 634. nu. 8. Amostaz. de caus. piis lib. 5. cap. 3. sub n. 46. & expresse Rot. in Majoricen. foundationis*

24. Novembris 1704. S. *Quidquid coram R.P.D. Omana.*

3 His tamen minimè attentis censeo fundationem præfata Cappellaniæ, & refervationem juris nominandi Cappellanum, favore Consanguineorum Testatoris absque confensu Ordinarii factam sustineri: siquidem licet hujusmodi confensus requiratur pro validitate refervationis Jurispatronatus Ecclesiarum, aut Beneficiorum Ecclesiasticorum, tamen non requiritur in refervatione Jurispatronatus Cappellaniarum merè laicalium, aut Hospitalis, aut Collegii laicalis; Sed Fundatores fundare, & reservare possunt jus nominandi Cappellanum ad Cappellaniam merè laicalem, aut Puellas ad dotes, aut Ministros in Hospitali laicali, aut Rectorem adolescentes, & Juvenes in Collegio pariter laicali, irrequifito penitus Epifcopo; quia præfens Canon loquitur solum de Ecclesiis, & beneficiis Ecclesiasticis; nec extendi debet ad similes Cappellaniæ, Hospitalia, & Collegia merè laicalia; cum in his cesset illius ratio in *Commentario superius relata*, ut docent *Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 1. quæst. 11. art. 11. & 14. Card. de Luc. eodem tract. disc. 55. num. 7. Pignattell. consult. 139. num. 2. tom. 10. Aden. ad Buratt. decis. 1. num. 22.*

4 Non obstat, quòd in erectione Cappellæ, ubi demandata fuit fundatio dictæ Cappellaniæ, seu celebratio Missarum non fuerint servata solemnia præscripta in *Can. Nullus*, & in *Can. Nemo* ubi supra, quia requisita per dictos Canones spectant ad formalitatem consecrationis Ecclesiæ; quæ non est necessaria pro celebratione Missæ in his parvis Cappellis, & Oratoriis, quæ satis est, quòd sint Divino Cultui dicata, & Epifcopi auctoritate consueta Ecclesiæ precibus, & per solam Aquæ Sacræ asperionem benedicta juxta *Azor. instit. moral. lib. 10. cap. 26. S. 14. Barbof. de jur. Eccles. univers. lib. 2. cap. 2. num. 28. Pasqualig. de Sacrific. quæst. 511. nu. 1.* & simili objecto his præcis terminis respondet *Rot. in Tuden. Cappella 23. Januar. 1705. S. Basis coram Eminentissimo Scotto.*

5 Minusque adversatur, quòd fundatio ejusdem Cappellaniæ fuerit admiffa, & acceptata à solo Præposito dissentiente Capitulo; quia cum dissensus iste Capituli

tuli fuerit irrationabilis, & cum agatur de fundatione Cappellaniæ, per quam absque ullo præjudicio Mensæ Capitularis, augetur Divinus Cultus, Animarumque solatium licitum erat Præposito, & cujus alteri Dignitati Cathedralis illum admittere, & acceptare, ut ad limitationem *Textus in cap. cum accessissent de consuetud. tradunt Felin. in dicto cap. num. 16. in fin. Abb. in cap. cum olim nu. 6. ibique Imol. num. 4. Butr. num. 8. de consuetud. & resolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii in Sabinen. Archidiaconatus 2. Junii 1696. quam resolutionem refert, & sequitur Rot. in Gerunden. fundationum 24. Januar. 1701. S. Non attempta, & S. Quoniam coram R.P.D. Lancetta.*

#### ARGUMENTUM.

Consensus Ordinarii requisitus in erectione Beneficii in Ecclesia Titulari cum reservatione Jurispatronatus, an sit præstandus per Cardinalem Titularem, vel potius per Cardinalem Vicarium Urbis?

#### SUMMARIUM.

- 1 Cardinalis Vicarius Urbis habet plenariam jurisdictionem Episcopalem in Diocesi Romana.
- 2 Jus præstandi consensum in reservatione jurispatronatus, necnon jus instituendi, & conferendi beneficia, an spectare possit alteri, qui non habeat jurisdictionem Episcopalem cum Territorio separato? & nu. 20.
- 3 Cardinalis Urbis Vicarius habet jus cognoscendi causas subditorum titulis Cardinalium.
- 4 Refertur resolutio Gregorii XIII. Quomodo autem procedat? Vide n. 24.
- 5 In uno corpore monstruosum est esse plura capita.
- 6 Jus præstandi consensum in reservatione jurispatronatus, necnon instituendi, & conferendi beneficia erecta in Ecclesiis titularibus spectat ad Cardinales Titulares cumulativè, cum Eïno Vicario Urbis, & nu. 8.
- 8 Cardinalis in eorum Titulis habent jurisdictionem Episcopalem.

- 9 Jurisdictio concessa alicui absolutè, & simpliciter intelligitur concessa accumulativè, & non privativè ad Episcopum.
- 10 Visitatio, & excommunicatio possunt esse apud plures in solidum.
- 11 Actus jurisdictionales Episcopales competere possunt alteri accumulativè cum Episcopo.
- 12 Jus instituendi, & conferendi beneficia in eadem Diocesi competere potest alteri cumulativè cum Episcopo.
- 13 Refertur constitutio Sixti V. incipien. Religiosa la 55.
- 14 Referuntur verba diplomatis titularum S.R.E. Cardinalium.
- 15 Ei, cui commissum est regimen, merum, & mixtum Imperium tributum esse censetur.
- 16 Verbum plenariè omnem jurisdictionem comprehendit.
- 17 Jus præstandi consensum in reservatione jurispatronatus, necnon instituendi, & conferendi beneficia est quid annexum jurisdictioni Episcopali.
- 18 Cardinalibus competunt plures actus jurisdictionales, & præeminentiales in Ecclesiis titularibus.
- 19 Cardinalibus quare competere debet jus præstandi consensum in reservatione jurispatronatus, necnon jus instituendi, & conferendi beneficia in Ecclesiis Titularibus.
- 21 Ad hoc, ut quis ex non usu, & ex usu alterius dicatur exclusus à juribus Episcopalibus, quid requiritur?
- 22 Cardinales, ubi agitur de auferendo jus eis concessum intuitu Cardinalitæ dignitatis numquam comprehenduntur sub quacumque generali dispositione, nisi de eis fiat specialis mentio.
- 23 Jura præstandi consensum in reservatione jurispatronatus, necnon instituendi, & conferendi beneficia non fuerunt concessa Episcopis à Concilio Tridentino.
- 25 Non est monstruosum in una, eademque Diocesi dare apud unam personam jurisdictionem universalem in tota Diocesi, & apud aliam personam jurisdictionem particularem in certis Ecclesiis Diocesis.

#### CASUS IV.

**F**undante Titio beneficium in Ecclesia Titulari A cum reservatione Jurispatronatus